

Rättegången

Av en Karmelitnunna

Fouquier-Tinville's anklagelseakt mot dagens fångar var lång och vältalig. "Ex-karmelitnunnorna Lidoine, Touret... etc. har, trots att de levt åtskilda i olika bostäder, organiserat möten och kontrarevolutionära grupper där de anordnade konspiration mot Republiken. En voluminös korrespondens funnen i deras bostäder visar att de oavlåtligt smidde ränker mot revolutionen... Man fann även andra fanatiska barnsligheter där..."

Kommunitetens unga sjuksköterska, sr Marie Henriette, hade hört honom anklaga dem för att vara "fanatiker", ett ord som hon mycket väl visste innebörden av. Med låtsad okunnighet och oskyldig uppsyn vände hon sig till åklagaren: "Skulle ni, medborgare, vilja säga oss vad ni menar med ordet fanatiker?" Irriterad lät han en ström av smädelser skölja över den uppnosiga nunnan. Sr Henriette lät sig inte avskräckas det minsta utan fortsatte med fast och värdig ton: "Medborgare, det är er plikt att ärligt svara på en fråga från den anklagade.

Jag ber er alltså att svara och säga oss vad ni menar med detta ord 'fanatiker'." "Jag menar med detta", svarade Fouquier-Tinville, "ert fasthållande vid en barnslig tro, er idiotiska religionsutövning." Sr Henriette tackade honom hövligt och vände sig till de andra systrarna och sade: "Kära moder och systrar, ni har just hört åklagaren. Låt oss glädja oss med Herrens egen glädje för att vi skall få dö för vår heliga tros skull, för vårt förtroende till den heliga Kattolska och Romerska Kyrkan."

Moder Thérèse gjorde allt hon kunde för att rädda kommuniteten genom att ta all skuld på sig själv.

Domaren: "Ni är anklagade för att ha dolt vapen till de landsförvisade i ert kloster."

Moder Thérèse lösgjorde ett krucifix som hon bar vid hjärtat, på sin ordensdräkt och visade fram det.

Moder Thérèse: "Här är det enda vapen vi någonsin har haft i vårt hus. Och det är helt omöjligt att kunna bevisa att vi haft några andra."

Domaren: "Ni har haft brevväxling med de emigrerade och skickat dem pengar."

Moder Thérèse: "De brev vi mottagit var från klostrets kaplan, dömd till deportation av era egna lagar. Dessa brev innehöll inget annat än andliga råd. Dessutom, om denna brevväxling är ett brott i era ögon, då är det ett brott som endast kan tillskrivas mig. För kommuniteten kan det inte räknas som ett brott eftersom vår regel förbjuder all korrespondens, även med de närmast anhöriga, utan den överordnades tillstånd. Måste ni ha ett offer, så har ni mig då: det är mig ensam som ni bör slå (jfr Joh 18:8). Mina systrar är oskyldiga. De har inte gjort något, inte heller kan de ha gjort något utom på min order. "

Domaren: "De har diat er mjölk... De är alla era medbrottslingar. Allihop skall förgöras."

Moder Thérèse tog sats för sitt nästa schackdrag, fast beslutet att rädda vad som räddas kunde.

Moder Thérèse: "Om ni dömer dem som mina medbrottslingar, vad anklagar ni då våra två "yttersystrar" för?"

Domaren: "Vad jag anklagar dem för? Har de inte fått i uppdrag av er att bära breven till posten?"

Moder Thérèse: "Men de visste inget om brevens innehåll eller vart breven skulle sändas. Dessutom var de i egenskap av tjänare förpliktade att göra som de blev tillsagda."

Domaren: "Håll mun! Deras plikt var att varna nationen angående dessa brev."

(Ur boken "Sången på schavotten")

"SÅNGEN PÅ SCHAVOTTEN"

Det dramatiska öde som drabbade KARMELOTSYSSTRARNA FRÅN COMPIÈGNE under franska revolutionen har stimulerat berömda författares och operakompositörers fantasi. I denna bok (96 sid) får vi möta Karmelitsystrarna, som gick sjungande i döden för sin tros skull, inte på teaterscenen utan på den verkliga historiens scen och följa dem steg för steg till ett slut som tycktes vara undergång men som för dem själva var en triumf.

Boken kan beställas hos Karmelitsystrarna genom att sätta in 95:- (bok) + 20:- (porto inom Sverige) på p.g. 11 29 32-9.
Ange vad betalningen gäller.

Den mystiska drömmen

Någon tid efter det att Moder Thérèse av S:t Augustinus blivit vald till priorinna 1786, vid 34 års ålder, upptäckte hon ett dokument i klostrets arkiv, daterat från århundradet dessförinnan. I detta dokument fann hon en liten mening som fångade hennes intresse, där hon intuitivt erfor en slags profetisk kallelse. Kunde den manne vara riktad till hennes kommunitet? Hennes svar på denna kallelse är hjärtpunkten i mysteriet med karmelitsystrarna från Compiègne.

Dokumentet utgjordes av en berättelse, en "mystisk dröm", som upplevts och nedtecknats 1693 av en halvt förflamad ung nunna i klostret, sr Elisabeth Baptiste. Hon berättar där hur hon sett alla nunnorna utdrivna från deras klosterceller, "helt omslutna av härlighet som om de var solar". "Jag såg den härlighet nunnorna i detta kloster skulle få... Jag såg en ängel placera varje medlem i kommuniteten. Vad som förvånade mig var att många av de unga var upphöjda till större härlighet än de gamla... Det tycktes mig som om där var ett Lamm högre upp, som kärleksfullt såg på oss alla..."

Då ängeln placerade oss, lade jag märke till att två eller tre systrar... flyttades över till den andra sidan, och jag fruktade storligen att jag skulle komma att vara bland dem, ty jag förstod fullkomligt att de inte skulle följa Lammet. Dessa två eller tre systrar hänvisade han till en annan plats i himlen...”

Inte ett ord om martyrium nämns i denna profetiska upplevelse, men Moder Thérèse blev ändå frapperad av det faktum att nunnan sett hela komuniteten kallad ”att följa Lammet” – så när som på två eller tre av dem. Läsningen av det funna dokumentet hade sått ett frö i priorinnans hjärta, ett frö som under årens lopp skulle gro i hennes inre generösa jordmån och så småningom spira fram i ljuset. Tillfället kom påsken 1792.

Påskdagen inföll det året den 8 april. Sr Marie av Inkarnationen preciserar att det var i samband med firandet av Lammets seger över döden, fem månader innan komuniteten fördrevs från sitt kloster, som Moder Thérèse för första gång nämnde något angående den mystiska drömmen om kallelsen att följa Lammet. Under påskens rekreationsdagar, då systrarna hade mer tillfälle än annars att tala med varandra, började systrarna ställa sig frågan: ”Har himlen reserverat martyriets ära för oss? Frågeställningen var inte obefogad i det alltmer skärpta politiska läget. En ny, ”human” avrättningsmaskin, känd under namnet giljotin, hade nyligen tagits i bruk i Paris.

Fördrivna från klostret

Moder Thérèse av S:t Augustinus var ingalunda någon som byggde sitt liv på drömmar. Hon var djupt besjälad av både Johannes av Korsets och Teresa av Avilas skrifter. I årtal hade hon under bön mediterat över vad denna Karmels reformator skrivit i sin bok *Fullkomlighetens väg* om den apostoliska, missionära sidan av Karmels liv. Där beskriver Teresa av Avila syftet för vilket hon samlat sina döttrar inom klostrets klausur: att genom bön och evangeliskt liv i självuppoffring hjälpa Kristus och Kyrkan. I sammanhanget nämner hon Frankrike som just då var starkt hotat av protestantismen. ”Det smärtade mig mycket, och som om jag hade förmått någonting eller vore någon, grät jag inför Herren och bönföll honom att finna bot för allt detta onda. Jag tyckte att jag skulle kunnat offra tusen liv för att rädda en enda av de många själar som där gick förlorade”, skriver Teresa (*Fullkoml. Väg Kap. 1:2*).

Hade spanjorskan Teresa varit så brinnande av omsorg om Kyrkan i Frankrike på 1500-talet, hur kunde hon då själv, fransyska som hon var, förbli oberörd av det religiösa och sociala kaos som rådde i 1700-talets Frankrike? Vi kommer att se hur Moder Thérèse under veckorna som följde på den kristna monarkins fall och massakrerna i september 1792, i den Helige Andes ljus, leddes fram till en punkt då hon föreslog sin komunitet att göra en offerakt.

En ”kontra-revolution”, skulle man kunna kalla karmelitsystrarnas reaktion. Den vietnamesiske biskopen Francis Xavier Nguyen van Thuan (död 2002) - som tillbringade 13 år i kommunistiska fängelser för sin tros skull – sade: ”Jesus började en revolution från korset. Din revolution måste börja från altaret för att därifrån föras ut.” Franska revolutionen hade inte sin startpunkt vid altaret, utan hade snarare altaret och dess förintande som slutmål. Karmelitsystrarna började vid altaret, vid *korset*.

Det var också just den 14 september 1792, *Korsets* Upphöjelses fest då klosterordnarna brukar börja sin stora ordensfasta, som systrarna tvingades lämna klostret. Två dagar innan hade man beslagtagit och fört bort alla inventarier. Sr Marie av Inkarnationen nämner med särskild grämelse hur man tagit julkrubbans fina vaxfigurer i naturlig storlek för att smälta ner dem och tillverka vaxljus av dem, och i vilkas ljussken revolutionärerna nattetid skulle smida mörkrets planer.

Eftersom det var förbjudet att bära ordensdräkt, fick karmelitsystrarna se sig om efter civila kläder att ha på då de drevs från klostret. Det var inte så lätt. Trots upprepade påstötningar från systrarnas sida för att få ekonomiskt bidrag till civila kläder från den stat som tagit allt ifrån dem, fick de nöja sig med avlagda klädesplagg från vänner i staden. I mer än ett halvt sekel hade de äldsta systrarna burit sin klosterdräkt, och nu stod de där i sina omoderna tröjor, klänningar, scarfs och hattar och kände sig förmodligen lika utsatta som deras plundrade kloster.

Då Moder Thérèse och hennes medsystrar trädde över klostrets tröskel denna *Korsets* Upphöjelses fest 1792, gick de ut i den värld för vilken de inom kort skulle komma att offra sig i den dagliga offerakten. Förbjudna som de var att leva tillsammans hela kommuniteten, delade de sig i fyra grupper och bodde i olika lägenheter ute i staden vilka ställts till deras förfogande av vänner. Husen de bodde i låg ganska nära varandra och systrarna kunde därför träffas genom att gå genom trädgårdar utan att det väckte misstänksamhet. Systrarna Soiron gjorde inköp och gick andra ärenden i staden.

Sr Marie av Inkarnationen skriver om systrarnas tillvaro under denna tid: ”Den underbara samstämmighet som rådde bland alla systrarna försäkrade att ingen av dem någonsin avvek från sina plikter. Och man skulle kunna säga att lydnaden praktiserades med samma noggrannhet som i klostret.” Sex veckor efter fördrivningen från klostret dog en av systrarna (sr Pierre de Jésus), litet besviken över att behöva dö för tidigt för att få vara med om den stora händelse som hon kände på sig väntade kommuniteten.

Offerakten

Just precis vilken dag Moder Thérèse av S:t Augustinus för första gången förde offerakten på tal vet man inte, men det måste ha varit ganska snart efter deras fördrivning från klostret. Först vände hon sig till den grupp som bodde tillsammans med henne, och sedan engagerades alla systrar i de olika husen. Genom den dagligt upprepade offerakten skulle de offra sig själva, kropp och själ, för att återställa freden i Guds Kyrka och i Frankrike, där Kyrkan prövades hårt p.g.a. massakrar, deportation av präster, förföljelse av klosterordnarna, för att nu inte tala om splittringen mellan de edsvurna och de icke-edsvurna bland prästerskapet. Krävdes inte en omedelbar kristen motaktion i en stund då mörkrets makter höll på att sopa bort kyrkan ur Frankrike?

När Moder Thérèse av S:t Augustinus hade läst upp den föreslagna offerakten ”lovade vi alla att förena oss med den”, skrev sr Marie av Inkarnationen. Men inte genast och inte utan vidare! De två äldsta systrarna, som då båda var 76 år och hade tillbringat över femtio år i Karmel, greps av fruktan vid blotta tanken att kanske få sluta sina dagar på giljotinen. Sr Charlotte och Sr av den Korsfäste Jesus ville inte ”fresta himlen” genom att gå med på något sådant. Moder Thérèse ångrade nästan att hon sagt något om saken och försäkrade dem : ”Mina kära systrar, jag har inte för avsikt att förplikta er till att recitera denna akt. Min tanke bakom det hela var enbart de motiv som drev vår heliga Moder Thérèse att etablera sin Reform: att få ett slut på det onda som ansätter Kyrkan och kungadömet Frankrike. Om detta helgon hade en sådan nitälskan för ett land som inte var hennes eget, hur mycket mera bör inte vi be för det eftersom det är vårt eget land.”

De två äldre bekymrade systrarna drog sig tillbaka till sitt rum och visade sig inte förrän på kvällen vid Matutinen. Sr Marie av Inkarnationen beskriver den rörande scenen då de två 76-åringarna kom med tårar i ögonen och föll på knä inför priorinnan. De bad om tillstånd att få bryta ”den stora tystnaden” och tala ut, de kunde inte sova med dåligt samvete. Just de som var de äldsta medlemmarna i kommuniteten och redan ”stod på gravens kant”, och som dessutom båda firat sitt guldjubileum som nunnor, just de hade tvekat att offra sina liv för ett så heligt ändamål. De skämdes och bad nu att få förena sig med de andra i denna offerakt.

Novis Constance kände naturligt nog också fruktan inför framtiden, en rädsla som måste ha ökat i och med den dagligt reciterade offerakten. En präst som en tid tjänstgjorde i Compiègne, abbé de Lamarche, har skildrat en dialog mellan honom och sr Constance:

”Min dotter, får dina öron sår när dina systrar talar om giljotinen?”

”Nej, fader...”

”Låt oss föreställa oss att de kommer och tar dig till fängelset...”

”Å, snälla fader!”

”Kom nu an – lider du verkligen av det?”

”Nej, fader...”

”Nåja, sedan för de dig till den Revolutionära Tribunalen där du blir dömd till döden. Gör det ont?”

”Nej...”

”De befäller dig att gå stegen upp till schavotten – gör det ont?”

”Nej, fader...”

”Nåja, slutligen placerar de dig under knivbladet och säger åt dig att böja huvudet – är det en tortyr?”

”Inte ännu...”

”Sedan låter skarprättaren knivbladet falla och du känner ditt huvud skilt från kroppen och du går in i paradiset – är du lycklig?”

”Ja, fader... Jag är inte rädd längre.”

Under de tre första månaderna kunde karmelitsystrarna fira mässan dagligen i församlingskyrkan St. Antonius. Församlingsprästen där var en av dem som svurit trohetseden till staten, men hade ändå välvilligt ställt en icke-edsvuren präst till systrarnas förfogande, kaplanen abbé Courouble.

I slutet av november angav några av Compiègnes medborgare denne präst och anklagade honom för att inte ha svurit eden. Enligt lagen måste han genast lämna Frankrike, och systrarna fick ingen daglig mässa längre. Men de fortsatte troget att be tidegården och iakttog timmarna för den inre bönen. ”Låt oss iaktta vår inre samling, bön och tystnad så långt vi kan på de tider vi brukade göra det. Många människor förväntar av oss att vi fortsätter med dessa övningar, och jag har lagt märke till att de bemödar sig att inte störa oss när vi är i bön”, skrev Moder Thérèse av S:t Augustinus till sr Thérèse av Marie Hjärta som bodde i ett av de andra husen.

(Ur boken ”Sången på Schavotten”: